

РОЗДІЛ 3

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ-ПРЕДМЕТНИКА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ОСВІТИ ТА НАУКИ В УКРАЇНІ

*Білоус Ю.В.,
кандидат філологічних наук,
викладач кафедри філологічних дисциплін початкової освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЙ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

На сучасному етапі становлення вітчизняної системи освіти мають місце позитивні тенденції у галузі шкільної іншомовної освіти: реалізація Державного стандарту початкової, базової і повної загальної середньої освіти, створення нових програм та технологій організації навчального процесу, вивчення іноземної мови з першого класу та другої іноземної з п'ятого класу. Ці зміни зумовлюють потребу у висококваліфікованих учителях іноземної мови, фахівцях, здатних генерувати та впроваджувати нові оригінальні ідеї. Тому перед закладами вищої освіти (ЗВО) постають нові завдання щодо оновлення змісту та підходів до мовної та методичної компетентності майбутніх учителів початкової школи, їх підготовки до формування в учнів іншомовної компетенції.

Результати теоретичного аналізу та практичного досвіду підготовки майбутніх учителів свідчать, що в системі вузівського навчання методична складова іноземної мови становить лише 3% від загальної кількості дисциплін, які вивчаються у ЗВО. Це надзвичайно мало, оскільки іноземна мова сьогодні є не тільки частиною культурної спадщини нації, але й запорукою успіху, майбутньої вдалої кар'єри. Вчителю важливо знати новітні методи викладання іноземної мови, спеціальні навчальні техніки та прийоми, щоб оптимально підібрати той чи інший метод навчання відповідно до рівня знань, умінь та інтересів учнів.

Проблему підготовки фахівців з іноземної мови, в тому числі і для початкової ланки освіти досліджували Е. Арванітопуло, О. Бігич, Л. Зеня, О. Коломінова, А. Конишева, В. Копилова, І. Пінчук, Є. Полат, С. Роман, К. Фокіна, С. Шевченко та ін.

Актуальність дослідження зумовлена реалізацією ідей Нової української школи в контексті загальноєвропейських вимог до якості освіти: інформатизація

освітнього простору, інтеграційні процеси в сучасній вітчизняній освіті, налагодження українськими ЗВО співпраці з європейським навчальними закладами в сфері навчальної та наукової діяльності, студентські міжнародні обміни, можливість здобуття другої вищої освіти та навчання за магістерськими програмами за кордоном. Окрім цього реформування вищої школи передбачає використання нових освітніх технологій викладання іноземних мов.

Підготовка студентів у ЗВО спрямована насамперед на оволодіння ними комунікативними компетенціями, що дають змогу реалізувати їхні знання, уміння, навички, практичний досвід для розв'язання конкретних комунікативних завдань в реальних життєвих ситуаціях. Якісна мовна підготовка студентів не можлива без використання сучасних освітніх технологій.

Інноваційні технології навчання іноземної мови в ЗВО повинні використовуватися в контексті принципів студентоцентризму, компетентнісного підходу, професійно-орієнтованого навчання, проектної роботи, застосування інформаційних, телекомунікаційних та дистанційних технологій, роботи з навчальними комп'ютерними програмами з іноземних мов (система мультимедіа), використання інтернет-ресурсів, навчання іноземної мови в комп'ютерному середовищі (форуми, блоги, чати, відеоконференції), застосування новітніх тестових технологій для контролю ЗУН студентів.

Очевидними є переваги комп'ютеризації навчання іноземної мови, оскільки це допомагає: а) скоротити час на вивчення мови і полегшити доступ до інформації; б) постійно оновлювати навчальний матеріал; в) формувати обсяг та складність інформації відповідно до мети заняття та рівня підготовленості студентів; г) ознайомлювати студентів з великою кількістю матеріалу лінгвокраїнознавчого характеру, включаючи елементи культур інших країн і народів [2].

Зміст і структура іншомовної компетентності студентів вищої педагогічної школи передбачає не тільки навчальну роботу з оволодіння знаннями, уміннями і навичками, але й діяльність, яка забезпечує майбутнім фахівцям можливість виявити активність та самостійність, ініціативу й самодіяльність, організаторські здібності та культуру іншомовного спілкування. Тому в процесі навчання необхідно орієнтуватися не тільки на інформативну складову підготовки, але й на процесуальну, яка допомагає забезпечити реалізацію професійних функцій, серед яких важливе місце посідає аналіз, рефлексія, цілеспрямованість, прогнозування, організація, мотивування, контроль і оцінка.

Серед найважливіших функцій вчителя іноземної мови в початковій школі, реалізація яких сприяє його ефективній комунікативній взаємодії з учнями молодшого шкільного віку можна виокремити: діагностичну (отримання зворотного зв'язку від учнів молодшого шкільного віку про

результативність своїх дій і про їхню готовність до засвоєння навчального матеріалу); стимулювальну (спонукання учнів молодшого шкільного віку до розв'язання нових завдань); інформувальну; оцінну [1].

Таким чином, можна виокремити шляхи вдосконалення системи методичної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови в початковій школі: збільшення кількості аудиторних годин, відведених у навчальному плані на дисципліну «Методика викладання іноземних мов»; вивчення методики наскрізно, тобто упродовж усього терміну навчання у ЗВО; оновлення змісту методики викладання іноземних мов; використання інноваційних технологій підготовки майбутнього вчителя; зміщення акцентів з теоретичної на практичну спрямованість курсу.

Список використаних джерел

1. Пінчук І. О. Англomовна компетентність як складник системи професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. *Молодий вчений*. 2014. № 12 (15). С. 177–180.
2. Свиридчук О. Технології викладання іноземних мов у вищій школі України. *Сучасна іношомовна освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи*: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (16 жовтня 2014 р., м. Умань). Умань, 2014. С. 226–228.

Боднар Д. М.,
*кандидат педагогічних наук,
асистент кафедри педагогіки та
управління навчальним закладом,
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
(м. Кам'янець-Подільський)*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СИСТЕМІ ОНЛАЙН-ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Мета навчання – навчити давати собі раду без вчителя.
Американський письменник, філософ Е. Хаббард*

Карантин висвітлив проблему готовності як вчителів і учнів закладу загальної середньої освіти, так і викладачів й здобувачів вищої освіти закладу вищої освіти до роботи в умовах онлайн-освіти та застосування дистанційних технологій навчання. З-поміж викликів, які поставило перед нами життя, можна виокремити як методичні проблеми, пов'язані зі слабким володінням або ж неволодінням вчителями та викладачами методиками викладання в режимі онлайн; проблеми, пов'язані зі слабким володінням інформаційними технологіями учасників освітнього процесу; технологічні проблеми, що